

number of foreign citizens in Ukraine, who in certain situations may also become subjects of communication with law enforcement. In this regard, the issue of police skills in foreign languages, including English, is receiving more and more attention.

At the legislative level, this is also emphasized in the provisions of Article 10 of the Constitution of Ukraine, which provides support for the development of national minority languages, the Criminal Procedure Code of Ukraine, which establishes the possibility of certain procedural actions in the language of the subjects, and many other legislative and regulations governing the activities of the National Police [3].

It should be noted that Ukraine, as a full-fledged subject of international relations, is often the venue for various mass events, the participants of which often interact with the police. Therefore, on the basis of their ability to communicate with foreigners, the image of Ukraine as a modern state is largely built.

Summing up, we consider it appropriate to emphasize that in the context of European integration and Ukraine's path to NATO membership, the issue of development in law enforcement in both state and international competence requires considerable attention from both the state and society personally.

References:

1. The Constitution of Ukraine, June 28, 1996
2. Law of Ukraine "On ensuring the functioning of the Ukrainian language as the state language" of April 25, 2019
3. Criminal Procedure Code of Ukraine of April 13, 2012

Даваян Карина Артурівна –
здобувачка вищої освіти І курсу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник – Колесник А. В.,
кандидатка філологічних наук,
доцентка, завідувачка кафедри
українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ МОВИ У ФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Розвиток в Україні суверенної держави став поштовхом до радикальних духовних, зокрема мовних, змін у суспільстві та визначив низку проблем,

вирішення яких вбачається в утвердженні української національної ідеї, яка консолідувала б усіх громадян держави. Етнолінгвістичні проблеми є одними з найвищих пріоритетів для роздумів лінгвістів, філософів, істориків, соціологів, етнологів щонайменше з XIX ст., оскільки історія сучасного світу, за словами відомого етnologa Е. Сміта, - це «нації та націоналізм» [1, с. 175].

Національна самоідентифікація – одна з форм визначення особистості в суспільстві, форма колективного усвідомлення сутнісної єдності етносу, який за певних дієвих історичних умов у духовних, економічних та інформаційних координатах стає нацією, державою, який, у свою чергу, співіснує з іншими державними утвореннями.

Проблема ідентичності, яка у філософії та психології як науці була представлена у XX столітті, вирішувалася та продовжує вирішуватися, як і майже все в гуманітарних науках, дискусійно. Екзистенціалісти (Альбер Камю, Карл Ясперс) вважали можливим, щоб людина знайшла свою національну ідентичність, лише якщо вона створила власний проєкт існування, якому передував механізм самоідентифікації в акті (за Мартіном Гайдеггером) вільного вибору власного існування. Вважається, що особиста самоідентифікація неможлива без етнокультурної самоідентифікації. Тобто, шукаючи свого місця в суспільстві, особистість якимось чином подумки потрапляє в одну з трьох світоглядних систем координат, оскільки світова гуманітарія, незважаючи на різні туманні формулювання, загалом розрізняє три світогляди (системи поглядів на життя, природу та суспільство): релігійний, метафізичний та позитивістський, у просторах якого є мистецтво та техніка, зокрема поезія (музика Логосу), як словесне вираження енергії душі, духу, краси та гармонії. Кожен зі світоглядів під час розвитку, трансформації набув, викристалізував свої знаки, символи, коди, прагнучи врешті-решт стати міфом, тобто легендою, або казкою, завжди зі щасливим кінцем. Кожен світогляд у ретроспективі та перспективі, так чи інакше претендуючи на статичне чи репродуктивне безсмертя у певних вертикалях часу та горизонталях простору, є расовим, класовим, гендерним, національно упередженим. А зі світоглядів окремих поетів створюється історія нації [2].

Водночас термін-епітет «українець» не завжди є принципово україномовним, а україномовний (тобто поданий українською мовою) не завжди називає українця, тобто є таким, що говорить за Україну як географічну, національну одиницю тощо. Хоча українська поетична мова Григорія Сковороди та, наприклад, Бориса Олійника, чітко відрізняється від загальної української мови. Але це вже тема для дослідження лінгвістів [3, с. 245–250]. Звідси – національна самоідентифікація особистості найбільш яскраво виражена в координатах метафізичного світогляду.

Історія українського народу неодноразово перетиналася з історією інших етнічних груп, зокрема польських, російських, єврейських, кримськотатарських, але вчені досі не мають цілісного образу українського суспільства в його історичній ретроспективі: історія України постає як скупчення не пов'язаних між собою етнічних спільнот. Етногенез має

певні духовні виміри. Духовний чинник, що опосередковано впливає на етноландшафтне середовище, дає підстави говорити про національно-творчу функцію мови, що формує етнічну свідомість, що, своєю чергою, етнізує національний світогляд і культуру [4].

Етнічність, сформована у процесі етногенезу, відчувається й усвідомлюється суб'єктом та носієм етнічності шляхом самоідентифікації. У вітчизняній науці утвердилася думка, що ідентифікація – це почуття приналежності до спільноти, в даному випадку – до етнічної [5, с. 31 - 53; 6, с. 78]. Це визначення ґрунтується на дієвому, а не на процедурному аспекті самовизначення.

На нашу думку, ідентифікація, етнічна чи мовна, не може бути обмежена почуттям чи усвідомленням належності до етнічної чи етнолінгвістичної спільноти. Процес набуття етнічної приналежності також слід розглядати в ідентифікації. Вирішуючи проблему української ідентичності, яка має давню історію та традиції, цю «забуту» проблему після багатьох років мовчання починають досліджувати, хоча рівень сучасних закордонних теоретиків та українських науковців лише наближається до розуміння цієї проблеми. Розпочата працями Е. Сміта, зокрема його «Національною ідентичністю» [1], дискусія в українській науці лише розвивається.

Розуміючи, що етнічна ідентифікація українців дещо ускладнена історичним поділом етносу на кордонах кількох держав (польсько-литовської, московської, угорської, румунської, австро-угорської тощо), деякі дослідники песимістично ставляться до можливості такого самовизначення. З одного боку, українці нібито відчувають свою єдність, а з іншого – включення до різних культур заважає їм завершити етнічну консолідацію, а отже, усвідомити її [7, с. 9].

Мова як чинник формування нації також відіграє роль диференціюючої ознаки. Усвідомлення мовної однорідності суспільства, а також іншомовного середовища на ранніх етапах національно-державного розвитку не може не сприяти формуванню самоідентифікації.

Отже, місце і роль державної мови в процесі етнонаціональної консолідації добре усвідомлювалися великими державними діячами всіх часів і народів, тому вони докладали титанічних зусиль для її впровадження у практику суспільного життя своїх імперій. Слід визнати, що для того, щоб мова стала ядром самоідентифікації нації, уряд повинен проводити свідомо сплановану мовну політику, дотримуючись особливостей етнічних спільнот.

Література:

1. Сміт Е. Національна ідентичність. К. : Основи, 1994. 223 с.
2. Павлюк І. Національна самоідентифікація як егрегор реалізації творчої особистості: медійний контекст. URL: http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/may/21701/22_0.pdf
3. Павлюк І. Українська авторизована поезія від Івана Мазепи до початку XXI століття: світоглядні основи (традиції): вступ до теми. *Наукові записки*

Нац. ун-ту "Острозька академія". Серія Філологічна. Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія", 2014. Вип. 41.

4. Євсєєва Г. Мова як чинник національної самоідентифікації та державотворення в Україні. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Evseeva.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Evseeva.pdf)

5. Мала енциклопедія етнодержавництва / за ред. Ю. Римаренка. Київ: Генеза, 1996. 942 с.

6. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Київ: Філадельфія, 1995. 470 с.

7. Штоквіш О. Індивідуальність нації і лінгвістичні особливості етнічної картини світу. К. : Основи, 1993. 258 с.

Джаним Анастасія Сергіївна –
здобувач вищої освіти І курсу
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник –
Мірошніченко Л. В., кандидатка
філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Сучасний світ нашого життя дуже тісно пов'язаний з психічним і комунікативним світом, через що і формується поняття науки – психолінгвістика. Актуальність даної теми полягає у тому, що особливість кожної людини отримувати та передати інформацію, тобто спілкуватись на певному емоційному рівні (спокій, впевненість, агресія, роздратованість, зацікавленість). Це є основною частиною образу життя людини.

Перш за все, щоб розглянути актуальні проблеми психолінгвістики, треба якнайкраще зрозуміти поняття та мету науки, як окремої частини системи галузі знань. За словами Олексія Олексійовича Леонтьєва, «психолінгвістика виникла у зв'язку з необхідністю надати теоретичне осмислення низці практичних завдань, для рішення яких вже був недостатнім суто лінгвістичний підхід, який був пов'язаний, перш за все, з аналізом тексту, а не людиною, що говорить. Наприклад, у навчанні рідній, а особливо – іноземній мові; у сфері мовленнєвого виховання дошкільнят та у логопедії; у проблемах мовленнєвого впливу (особливо у пропаганді і діяльності засобів масової інформації); у судовій психології та криміналістиці. Крім того, психолінгвістика необхідна, наприклад, для